

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

СЕКЦІЯ 21. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ТА СОЦІУМУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

<i>Цільмак Олена Миколаївна, Бакурідзе Ніна Григорівна</i> ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ УМІННЯ, ЯКІ ДЕТЕРМІНУЮТЬ ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА	819
<i>Гурін Руслан Сергійович</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ» МАГІСТРАНТАМ-ПСИХОЛОГАМ	821
<i>Джежик Ольга Володимирівна, Цільмак Олена Миколаївна</i> ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	823
<i>Корнута Людмила Михайлівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМАНД НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ	826
<i>Рєпнова Тетяна Петрівна, Кнутова Маргарита Володимирівна</i> ЕМПАТІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇЇ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ	827
<i>Самара Ольга Євгенівна</i> ПСИХОЛОГІЧНА ГІГІЄНА: ВПЛИВ ЗМІ І ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	829
<i>Тат'янчиків Андрій Олександрович, Лісовенко Анна Федорівна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ	831
<i>Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Папінян Вікторія Валентинівна</i> ПРОЯВ ГОРЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЕМОЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ВТРАТИ	833
<i>Трет'якова Тетяна Миколаївна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ХОЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	835

СЕКЦІЯ 22. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

<i>Кібік Ольга Миколаївна</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ АГЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	837
<i>Слободянюк Ольга Василівна</i> ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ВІЙНА ТА ВІДБУДОВА	838
<i>Корнілова Олеся Володимирівна</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	841
<i>Котлубай Вячеслав Олексійович</i> УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	842
<i>Примаченко Іван Федорович</i> ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	845
<i>Редіна Євгенія Валентинівна</i> НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНИ	847
<i>Ободовський Юрій Васильович</i> ЩОДО ПОНЯТЬ УМОВНОСТІ ТА БЕЗУМОВНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА	849
<i>Калмикова Наталя Юріївна</i> <i>Кузнецова Людмила Валентинівна</i> НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ	851

СЕКЦІЯ 23. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

<i>Логінова Наталія Іванівна, Толокнов Анатолій Арнольдович</i> ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ У PYTHON	854
<i>Гура Володимир Ігорович</i> ВИКОРИСТАННЯ БЕЗДРОТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У «РОЗШИРЕНІЙ РЕАЛЬНОСТІ»	856
<i>Задерейко Олександр Владиславович</i> <i>Грезіна Олена Миколаївна</i> ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СКЛАДНИХ СИСТЕМ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ	859

Український бізнес, стикаючись з викликами воєнного часу та економічної нестабільності, має перед собою завдання не лише вижити, але й знайти шляхи для розвитку та процвітання. Впровадження інновацій, розширення на нові ринки, оптимізація витрат, підтримка малих та середніх підприємств, інвестиції в освіту та співпраця з державними органами – все це становить фундамент для стійкого зростання та відновлення. Забезпечення внутрішньої стабільності та адаптація до зовнішніх умов дозволять українському бізнесу не тільки вистояти в непрості часи, але й відіграти ключову роль у відбудові національної економіки, відкриваючи нові перспективи для майбутнього.

Список використаних джерел

1. Загальна сума прямих збитків інфраструктури вже перевищує \$105.5 млрд. *Kyiv School of Economics*. 27 May 2022. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-pryamih-zbitkiv-infrastrukturi-vzhe-perevishhuye-105-5-mlrd/>
2. Головна задача – вистояти. Що турбує бізнес під час війни. URL: <https://eba.com.ua/golovna-zadacha-vystoyaty-shho-turbuye-biznes-v-ukrayini-pid-chas-vijny/>
3. Стояненко І. В., Урсатій А. Е. Війна в Україні: наслідки для національної економіки та світу. *Advancing in research, practice and education* : матеріали конф., м. Флоренція, 11–13 трав. 2022 р. Флоренція, 2022. С. 171–180.

Ключові слова: бізнес, економічні ризики, невизначеність, національна економіка, відбудова.

Keywords: business, economic risks, insignificance, national economics, recovery.

Ободовський Юрій Васильович

Одеська державна академія будівництва та архітектури,
доцент кафедри економіки та підприємництва, доктор філософії з економіки

ЩОДО ПОНЯТЬ УМОВНОСТІ ТА БЕЗУМОВНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Наявність умов є невід’ємною рисою, притаманною власне існуванню будь-якого суспільства. Це проявляється як у повсякденному житті, так і в економіці, оскільки завжди є місце певним обставинам, певним особливостям, які обмежують ту або іншу діяльність, обмежують певну складову життя людини. Так, за свою роботу працівник отримує заробітну плату, за проданий товар підприємство отримує дохід. У даному випадку умовою отримання доходу працівником виступає праця, а саме кількість виробленої продукції, наданих послуг або ж відпрацьований час. Це ж є актуальним і щодо підприємства – дохід отримується у випадку виключно реалізації товарів або послуг. Виконання певних умов є базисом, на якому побудовано в цілому економічне життя сучасного суспільства. Однак, тим не менше, в економіці присутні й ті сфери, щодо яких виконання умов не є обов’язковим фактором для певної поведінки.

Зокрема це можна сказати про податкову систему. Відносно оподаткування обмеженнями виступають об’єкт та власне база оподаткування. В Податковому кодексі України чітко відзначено, що об’єктом оподаткування виступає майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об’єкти (пункт 22.1 статті 22 Податкового кодексу України). Водночас базою оподаткування виступає фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об’єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов’язання (пункт 23.1 статті 23 Податкового кодексу України). Тобто саме наяв-

ність доходу або ж наявність певного майна розглядаються в якості тих факторів, умов, які й призводять до необхідності нарахування та сплати певної суми податку.

Разом з тим, історії відомі випадки, коли податки застосовувалися без визначення, конкретизації таких умов. Наприклад, подушний податок, церковний податок та інші. Звісно, що в класичному розумінні навіть для цих видів податків застосовуються неначе певні умови – в тому числі й просто сам факт існування особи, але це далеко не ті самі умови, про які йшла мова вище. Умова в даному випадку розглядається в широкому розумінні як обставина, особливість реальної дійсності, за якої відбувається або здійснюється що-небудь [1, с. 1506].

Проте умови в даному випадку є більш загальними та не відносяться до економічних категорій. Хоча подушний податок існував у минулому, церковний податок існує в тому числі й у теперішній час. Так, у Німеччині він справляється на базі податку на доходи, а платниками виступають члени релігійних громад [2, с. 92]. Тобто власне приналежність особи до певної категорії громадян призводить до необхідності сплати податку. Отримання доходу, володіння певним майном або ж зайняття певним видом діяльності не є ключовим у цьому випадку. За такого підходу до оподаткування, звісно, розширюється коло осіб, які мають сплачувати податки, проте разом з тим нівелюється й один з ключових принципів оподаткування – соціальної справедливості. Даний принцип передбачає, що встановлення податків та зборів має враховувати платоспроможність платників податків (підпункт 4.1.6 пункту 4.1 статті 4 Податкового кодексу України).

Відносно оподаткування доходів, отриманих від продажу власної сільськогосподарської продукції, умовою, яка призводить до необхідності сплати податку, виступає розмір доходу. Зокрема, відносно сільськогосподарської продукції, крім продукції тваринництва, оподатковується лише дохід, який перевищує 12 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року (абзац четвертий підпункту 165.1.24 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України). При продажі власної продукції тваринництва оподатковується дохід в сумі, що перевищує 50 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року (абзац восьмий підпункту 165.1.24 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України). Таким чином, державою регламентовано, що виробник не сплачує податки, якщо розмір доходу не перевищує визначених меж. Але в цьому випадку немає підстав говорити про безумовність. Навпаки, у випадку якщо розмір доходів перевищує встановлені у Податковому кодексі України межі, є підстави говорити про умовність.

У певній мірі крізь призму безумовності в економічному житті суспільства можна розглядати і базовий дохід. Універсальний, або як його іноді називають – базовий дохід передбачає регулярні однакові виплати всім громадянам країни, незалежно від їхнього доходу, соціального статусу, віку чи роботи без будь-яких зустрічних зобов'язань з їхнього боку [3]. Проте відсутність умов для застосування базового доходу хоча й не призводить до порушення принципу справедливості, актуалізує питання про інше – у зв'язку з чим взагалі виникає необхідність у встановленні яких-небудь обмежень. Якщо як оподаткування, так і виплати з боку держави громадянам можуть здійснюватися безвідносно до визначених вище об'єктів та бази оподаткування або інших критеріїв щодо виплат, то навіщо застосовувати якісь обмеження, визначати якісь особливості?

Отже, умовність відносно оподаткування застосовується з метою реалізації принципу соціальної справедливості. Але це ж саме можна сказати й про безумовність, яка теж покликана забезпечити соціальну справедливість відносно базового доходу. У зв'язку з цим і потребують дослідження питання про умовність та безумовність в економічному житті суспільства.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.

2. Податкове право країн : посібник / М. Г. Волощук, О. О. Петріченко, О. В. Білаш, Т. О. Карабін, М. В. Менджул. Ужгород : Видво Олександри Гаркуші, 2021. 144 с.

3. Коваль О. Універсальний базовий дохід: сутність, сподівання та ризики. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 20 вересня 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/universalnyy-bazovyy-dokhid-sutnist-spodivannya-ta-ryzyky>

Ключові слова: умова, умовність, безумовність, податок, дохід.

Keywords: condition, conditionality, unconditionality, tax, income.

Калмикова Наталя Юріївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри національної економіки*

Кузнецова Людмила Валентинівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри національної економіки*

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ

Інвестиції представляють собою стратегічне розміщення капіталу у різноманітні активи з метою досягнення прибутковості чи соціально-економічного впливу в довгостроковій перспективі. Вони є вирішальним елементом для економічного прогресу та соціального розвитку кожної держави. У контексті глобалізації та зростаючої конкуренції, нації змушені не лише приваблювати, але й оптимально використовувати інвестиційні ресурси для підвищення своєї конкурентоспроможності та покращення життєвого рівня громадян. Інвестиції є ключовими для розвитку промисловості, інновацій у технологіях та управлінні, створення національних інвестиційних ринків, а також стимулювання товарного сектору та сектору послуг. Вони також відіграють значущу роль у макроекономічній стабілізації та вирішенні соціальних викликів, що виникають у ході економічних трансформацій.

Інвестиційний потенціал можна визначити як сукупність інвестиційних ресурсів, які в поєднанні з можливостями, інструментами та умовами їх залучення та використання сприяють інвестиційній активності.

Україна, як країна з великими людськими ресурсами, включаючи високоосвічених та кваліфікованих фахівців у різних сферах, має всі передумови для створення міцної економіки. Її стратегічне географічне положення є ключовим фактором, який робить Україну привабливою для інвесторів, оскільки вона служить мостом між Європейським Союзом та Азією, а також має доступ до Чорного моря, що відкриває шляхи до глобальних морських ринків. Крім того, країна багата на природні ресурси, зокрема на корисні копалини та одні з найродючіших ґрунтів у світі – чорноземи, які можуть стати основою для розвитку сільського господарства та експорту.

Однак, існують значні виклики, які стримують інвестиційний потенціал країни. Політична нестабільність, війна, окупація частини території серйозно підривають інвестиційний клімат, створюючи невизначеність та ризики для інвесторів. Корупція залишається однією з найбільших перепон, яка підриває довіру до державних інституцій та збільшує вартість ведення бізнесу. Бюрократія та складність податкової системи ускладнюють процеси реєстрації бізнесу, отримання необхідних дозволів та ліцензій, а також ведення податкового обліку. Ці фактори відлякують потенційних інвесторів та ускладнюють розширення діяльності існуючих компаній.

Відсутність вирішення проблем на мікро- та макrorівнях може мати серйозні наслідки. На мікрорівні, це може призвести до зниження продуктивності, незадоволеності працівни-